

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts info@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 49 (1600)

2018. gada 5. decembrī

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2018. gada 48. nedēļā Latvijā

2018. gada 48. nedēļā monitoringā iesaistītajās ambulatorajās ārstniecības iestādēs (informācija saņemta no 66 ģimenes ārstu praksēm) reģistrēti divi gripas klīniskie gadījumi, jeb vidēji 1,9 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (47. nedēļā – 1,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Kopš monitoringa sākuma no ģimenes ārstu praksēm saņemta informācija (47. un 48. nedēļā) par trim gripas klīniskiem gadījumiem, no tiem viens gadījums bija reģistrēts 5–14 gadu vecuma grupā un divi gadījumi – 15–64 gadu vecuma grupā. Visi gadījumi bija reģistrēti Rīgā.

Pacientu vēršanās pie ārsta ar AAEI, gripu un pneimoniju vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

	Vecuma grupas	44. ned.	45. ned.	46. ned.	47. ned.	48. ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1042,0	999,6	1011,9	1011,9	1161,6	14,8
	0-4	5228,9	5095,5	4487,6	4678,5	4637,0	-0,9
	5-14	2888,8	2362,7	3069,7	2990,8	3431,7	14,7
	15-64	607,0	592,9	574,0	562,1	714,7	27,1
	65 un >	172,8	320,9	301,8	317,2	320,5	1,1
Gripa	Vidēji	0,0	0,0	0,0	1,0	1,9	95,5
	0-4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	5-14	0,0	0,0	0,0	0,0	9,2	0,0
	15-64	0,0	0,0	0,0	1,5	1,4	-2,4
	65 un >	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pneimonija	Vidēji	28,6	29,5	21,0	23,8	26,1	9,5
	0-4	44,4	59,3	74,1	31,0	59,3	91,3
	5-14	92,3	73,8	36,9	38,1	55,5	45,7
	15-64	21,3	22,7	16,8	26,4	22,9	-13,3
	65 un >	14,8	19,7	9,7	5,0	10,0	98,9

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju palielinājusies par 14,8%, vidēji reģistrēti 1161,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (47. nedēļā – 1011,9 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

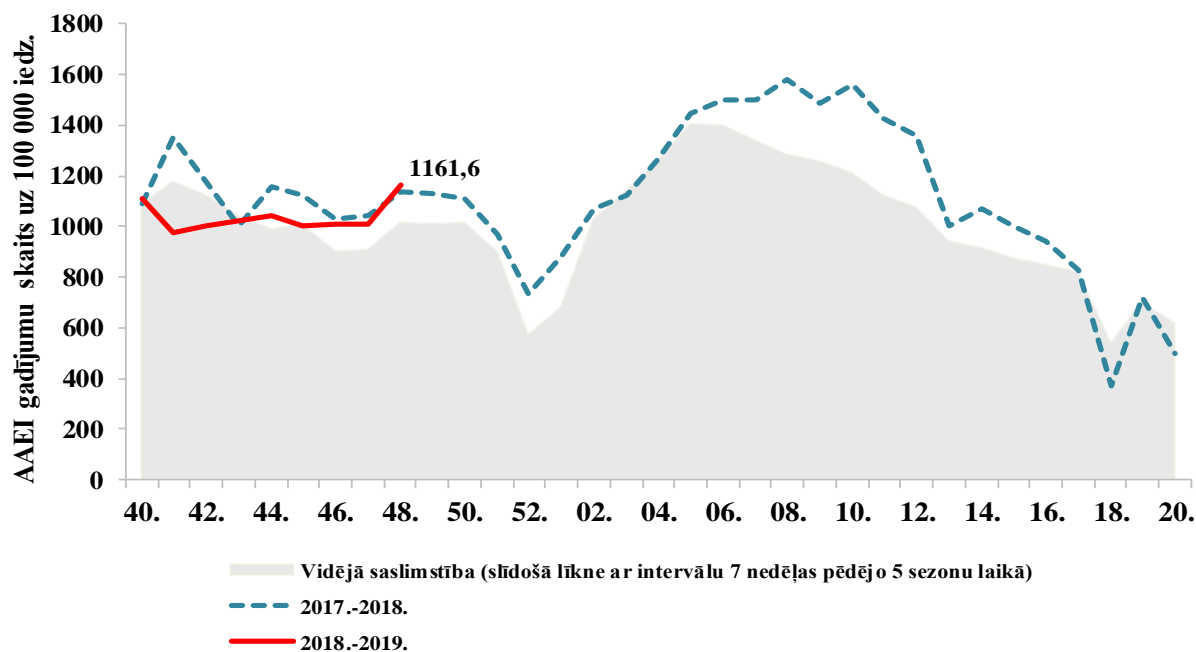
¹ Klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās ģimenes ārstu praksēs

² Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju palielinājusies par 9,5%, vidēji reģistrēts 26,1 gadījums uz 100 000 iedzīvotājiem (47. nedēļā – 23,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

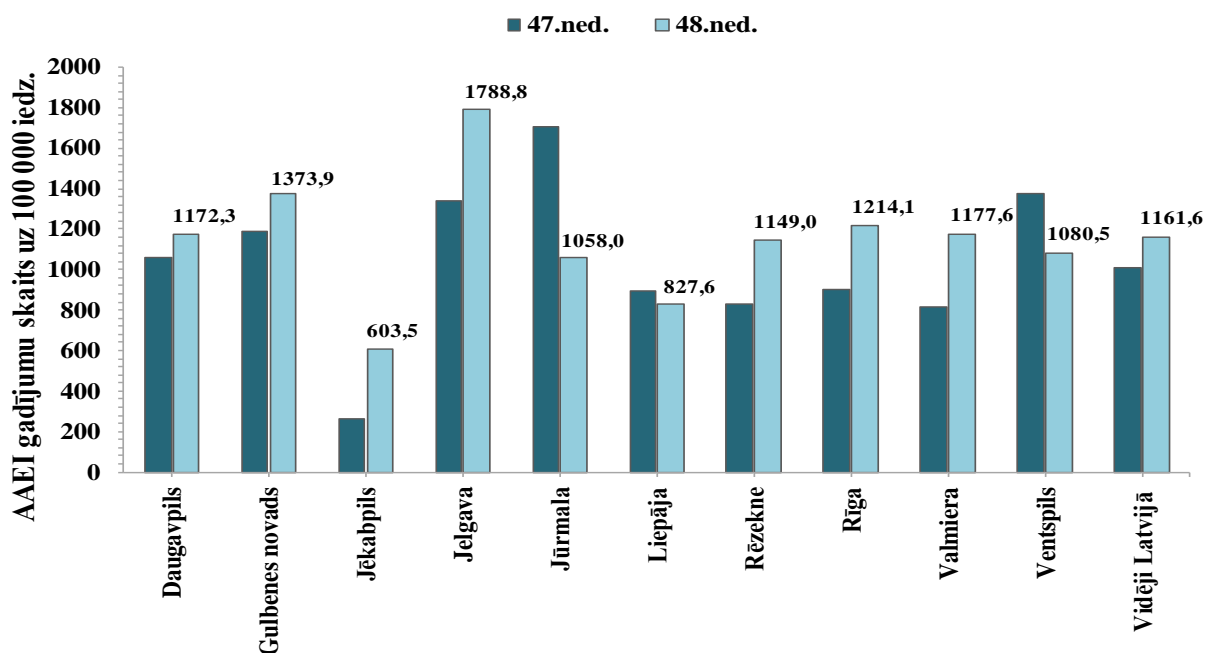
Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos 2018.–2019. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējo sezonu un piecu gadu vidējiem rādītājiem

2018. gada 48. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AAEI gadījumos bijusi līdzīga iepriekšējās 2017.–2018. gada sezonas 48. nedēļas vidējam rādītājam, bet augstāka nekā pēdējo piecu sezonu vidējais rādītājs attiecīgajā laika periodā.

AAEI atsevišķās monitoringa teritorijās

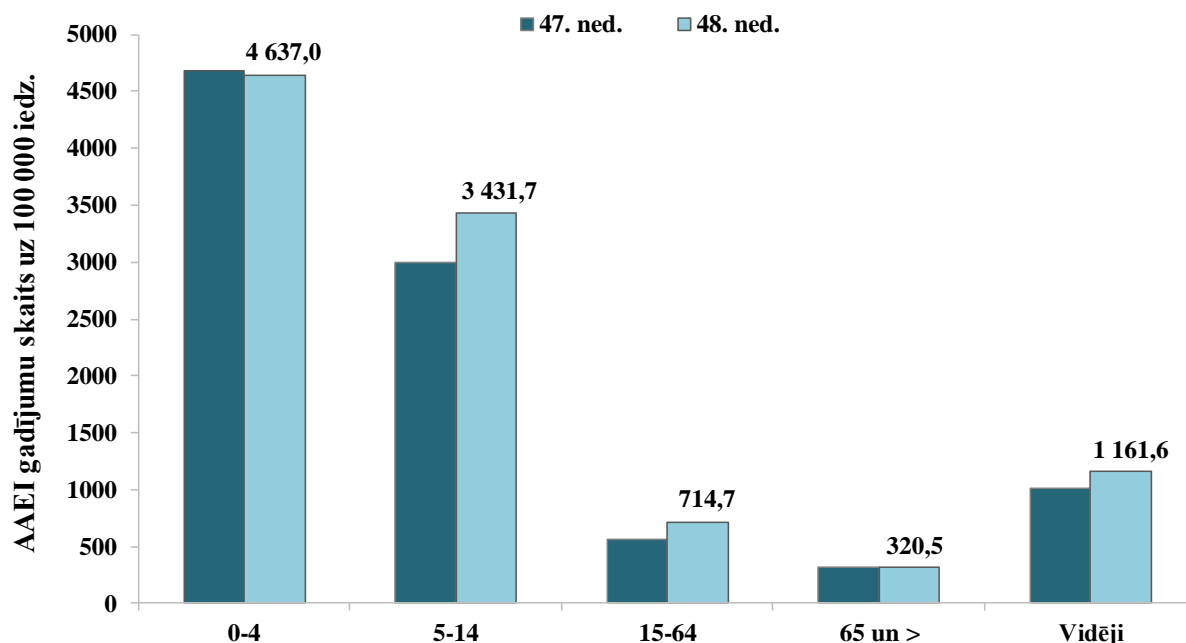
Augstāka par vidējo saslimstība ar AAEI 48. nedēļā tika reģistrēta Jelgavā, Gulbenes novadā, Rīgā, Valmierā un Daugavpilī. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI palielinājusies septiņās administratīvajās teritorijās – Jēkabpilī, Valmierā, Rēzeknē, Rīgā, Jelgavā, Gulbenes novadā un Daugavpilī.

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība ar AAEI tika reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā – 4637,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI palielinājusies 5–14 gadu vecuma grupā (par 14,7%), 15–64 gadu vecuma grupā (par 27,1%) un nedaudz 65 un > gadu vecuma grupā (par 1,1%).

Par stacionētiem pacientiem gripas un gripas izraisītas pneimonijas gadījumos

2018. gada 48. nedēļā bija saņemta informācija par trim stacionētiem pacientiem ar aizdomām par gripas infekciju (divi – Ventspilī un viens – Rīgā). Divi stacionēti pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā un viens – 5–14 gadu vecuma grupā. Pacientiem gripas infekcija laboratoriski netika apstiprināta.

Kopš monitoringa sākumā bija saņemti paziņojumi par deviņiem stacionētiem pacientiem ar aizdomām ar gripu.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums

2018. gada 48. nedēļā (ceturtdien) vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums bijis līdzīgs 47. nedēļas rādītājam – vidēji 91,9% (47. nedēļā – 91,5%). Viszemākais skolu apmeklējums reģistrēts Jūrmalā (88,9%), Rēzeknē (89,9%) un Daugavpilī (89,9%).

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto skolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
44.	94,4	94,6	89,2	94,9	94,2	94,0	93,1	91,4	92,0	94,0	92,9
45.	94,2	93,3	91,1	88,9	93,7	95,9	92,2	92,0	91,5	93,2	92,9
46.	92,3	88,8	94,8	93,9	91,7	94,3	92,2	91,9	91,1	91,7	92,2
47.	92,0	92,0	92,7	92,7	88,0	94,8	92,6	90,7	91,4	91,0	91,5
48.	89,9	90,4	92,0	92,7	88,9	95,3	89,9	92,3	92,9	91,3	91,9
Salīdzinājumā ar 47. nedēļu (±)	-2,1	-1,6	-0,8	0,0	0,9	0,5	-2,6	1,6	1,5	0,2	0,3

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums

2018. gada 48. nedēļā (ceturtdien) pirmsskolas izglītības iestādes apmeklēja vidēji 75,2%, kas ir par 1,5% mazāk nekā iepriekšējā nedēļā (47. nedēļā – 76,7%). Viszemākais pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums reģistrēts Gulbenes novadā (60,2%), Jūrmalā (67,8%) un Daugavpilī (69,1%).

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto pirmsskolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
44.	74,8	78,9	83,4	73,6	73,6	73,1	87,9	75,5	77,5	75,4	76,0
45.	77,3	83,6	86,9	80,6	77,9	79,8	86,0	77,9	64,2	77,3	78,5
46.	76,8	75,0	70,7	80,6	76,0	77,8	85,3	77,2	75,0	76,7	77,2
47.	74,5	69,5	76,1	75,5	67,3	76,3	84,9	78,7	77,5	76,7	76,7
48.	69,1	60,2	80,3	76,1	67,8	81,0	86,0	75,0	73,3	76,3	75,2
Salīdzinājumā ar 47. nedēļu (±)	-5,4	-9,4	4,2	0,6	0,5	4,7	1,1	-3,8	-4,2	-0,4	-1,5

Respiratoro vīrusu cirkulācija

2018. gada 48. nedēļā SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) Nacionālā references laboratorijā tika izmeklēti 84 personu klīniskie paraugi, gripas vīrusi nav noteikti.

No citiem respiratoriem vīrusiem visvairāk noteikti rinovīrusi (11), kā arī adenovīrusi (6), bokavīrusi (6), respiratori sincitiālie vīrusi (4), enterovīrusi (4), koronavīrusi (3), paragripas IV tipa vīrusi (3) un paragripas II tipa vīruss (1).

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	Respiratori sincitiālais vīruss	Adenovīrusi	Rinovīrusi	Cilvēka metapneimovīruss	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Positīvo paraugu skaits	Positīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	RSV pozitīvo paraugu īpatsvars (%)
40.	31									10				5	15	48,4	0,0	0,0
41.	63								1	12		2	1	8	24	38,1	0,0	0,0
42.	43			1			2		1	9		2		4	19	44,2	0,0	0,0
43.	66	1			2		1	2	10	16				5	37	56,1	1,5	3
44.	65						2		11	8	1	7		6	35	53,8	0,0	0
45.	64	1						3	3	10		3	1	4	25	39,1	1,6	4,7
46.	60					1	2		7	12		2	1	2	27	45,0	0,0	0
47.	91	1					2	1	10	11			1	6	32	35,2	1,1	1,1
48.	84				1		3	4	6	11		6	3	4	38	45,2	0,0	4,8
Kopā	567	3	0	1	3	1	12	10	49	99	1	22	7	44	252	44,4	0,5	1,8

Kopš sezonas sākuma laboratorijā noteikti trīs A tipa gripas vīrusi: 43. nedēļā – A/H3, 45. nedēļā – A/H1pdm, kas raksturots kā A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-līdzīgs vīruss un 47. nedēļā – A/H3.

Secinājumi

Gripas intensitāte Latvijā saglabājas zemā līmenī, tiek reģistrēti sporādiskie, t.sk. laboratoriski apstiprinātie gripas gadījumi.

2018. gada 48. nedēļā ambulatorajās ārstniecības iestādēs (Rīgā) reģistrēti divi gripas klīniskie gadījumi 5–14 un 15–64 gadu vecuma grupās. Kopš monitoringa sākumā reģistrēti trīs gripas klīniskie gadījumi (47. un 48. nedēļā).

Pacientu vēršanās AAEI gadījumos ambulatorajās iestādēs kopš sezonas sākuma bijusi līdzīga iepriekšējo sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā. Visaugstākā saslimstība tiek novērota bērniem 0–4 gadu vecuma grupā.

SIA RAKUS LIC Nacionālā references laboratorijā 2018. gada 48. nedēļā gripas vīrusi netika noteikti. No citiem elpceļu vīrusiem visvairāk bija noteikti rinovīrusi. Kopš sezonas sākuma laboratorijā noteikti trīs *A tipa* gripas vīrusi (43., 45. un 47. nedēļā).

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla *FluNewsEurope* dati

<http://flunewseurope.org/>

2018. gada 47. nedēļā gripas aktivitāte Eiropas reģionā kopumā bija zema. No 47 valstīm, kuras ziņoja par ģeogrāfisko izplatību, 26 valstis informēja par sporādisku gripas izplatību un 21 valsts ziņoja, ka gripas aktivitāte netika novērota.

Gripas uzraudzības tīklā bija pārbaudīti 923 klīniskie paraugi, no tiem 26 (2,8%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi (11 – *A/H1N1pdm09*, 12 – *A/H3N2* un 3 – netipēti).

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros noteikto vīrusu tipēšana

Vīrusa tips un apakštips	2018. gada 47. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	26	100,0	90	88,2
<i>A(H1N1)pdm09</i>	11	47,8	53	64,6
<i>A(H3N2)</i>	12	52,2	29	35,4
<i>A netipēts</i>	3	-	8	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi			12	11,8
<i>B/Victoria</i> līnija			1	20,0
<i>B/Yamagata</i> līnija			4	80,0
Nav noteikta līnija			7	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	26 (923)	2,8	102 (5235)	1,9

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Ārpus uzraudzības tīkla bija noteikti 296 gripas vīrusi: 274 (92,6%) paraugos *A tipa* (54 – *A/H1N1pdm09*, 25 – *A/H3N2* un 195 – netipēti) un 22 (7,4%) *B tipa* gripas vīrusi (līnija nav zināma).

Ārpus gripas uzraudzības tīkla noteikto vīrusu tipēšana

Vīrusa tips un apakštips	2018. gada 47. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	274	92,6	1244	89,1
<i>A(H1N1)pdm09</i>	54	68,4	343	64,2
<i>A(H3N2)</i>	25	31,6	191	35,8
<i>A netipēts</i>	195	-	710	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi	22	7,4	152	10,9
<i>B/Yamagata</i> līnija			6	100,0
Nav noteikta līnija	22	-	146	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	296 (14575)	-	1396 (95883)	-

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Par smagu gripas izraisīto saslimšanu uzraudzību

Vairākas Eiropas reģiona valstis veic smagu gripas izraisīto saslimšanu uzraudzību.

Smagu akūtu respiratoru infekciju (SARI) uzraudzību veic 17 valstis.

2018. gada 47. nedēļā 12 valstis informēja par 905 SARI gadījumiem. No 160 laboratoriski izmeklētajiem gadījumiem, 1,9% gadījumu bija noteikti gripas vīrusi. Visiem pacientiem bija noteikti *A tipa* gripas vīrusi.

Kopš sezonas sākuma (2018. gada 40. nedēļa) bija ziņots par 6 198 SARI gadījumiem, no tiem 11 gadījumos bija noteikta *A tipa* gripa (8 – *A/H1N1pdm09*, 2 – *A/H3N2* un 1 – netipēts). No visiem SARI gadījumiem, kuros bija zināms pacientu vecums, (6 191) 67,0% pacientu bija 0–4 gadu vecuma grupā un 16,9% pacientu bija 15–64 gadu vecuma grupā.

Par laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem intensīvās terapijas nodaļās (ITN) informēja 12 valstis.

2018. gada 47. nedēļā bija ziņots par 24 pacientiem stacionāriem ITN, no tiem 95,8% gadījumu bija apstiprināti *A tipa* un 4,2% gadījumos *B tipa* gripas vīrusi.

Kopš sezonas sākuma bija ziņots par 72 gadījumiem ITN, no tiem 90,7% gadījumu noteikti *A tipa* gripas vīrusi (t.sk. 34 paraugi bija tipēti, no tiem 97,1% gadījumu noteikts *A/H1N1pdm09* un 2,9% gadījumu – *A/H3N2*) un 9,7% gadījumu – *B tipa* gripas vīrusi (līnija nav zināma).

No visiem laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem ITNS, kuros bija zināms pacientu vecums (11), pieci pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā, pieci – 65 un > gadu vecuma grupā un viens pacients – 0–4 gadu vecuma grupā.

Par laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem citās slimnīcu nodaļās informēja astoņas valstis.

2018. gada 47. nedēļā bija ziņots par 16 pacientiem stacionāriem citās slimnīcu nodaļās, no tiem 93,8% gadījumu bija noteikti *A tipa* un 6,2% gadījumu *B tipa* gripas vīrusi.

Kopš sezonas sākuma bija ziņots par 87 pacientiem citās slimnīcu nodaļās, no tiem 89,7% gadījumu noteikti *A tipa* gripas vīrusi (t.sk. 18 paraugi bija tipēti, no tiem 77,8% gadījumu noteikts *A/H1N1pdm09* un 22,2% gadījumu – *A/H3N2*) un 10,3% gadījumu – *B tipa* gripas vīrusi (līnija nav zināma). No visiem 87 gadījumiem, kuros bija zināms pacientu vecums, 57,5% gadījumu pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā un 24,1% gadījumu pacienti bija 65 un > gadu vecuma grupā.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

2018. gada 47. nedēļā 22 Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas valstis projekta EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*), ietvaros ziņoja par kopējās mirstības iknedēļas rādītājiem. Kopējās mirstības rādītāji bija atbilstoši kopējās sagaidāmās mirstības līmenim šajā laika periodā.

Gripas un citu akūto augšējo elpceļu infekciju izplatība pasaulē.

PVO globālā tīkla informācija 26.11.2018.

http://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Ziemeļu puslodes mērenā klimata joslas valstīs novērots gripas aktivitātes pieaugums, kaut gan kopumā gripas aktivitāte joprojām saglabājās zemā līmenī. Dažas Dienvidaustrumāzijas un Centrālamerikas valstis ziņoja par gripas pozitīvo paraugu skaita pieaugumu. Dienvidu puslodes mērenā klimata joslas valstīs gripas aktivitāte ir starp-sezonu līmenī. Visā pasaulē pārsvarā noteikti *A tipa* gripas vīrusi.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 114 valstīm, reģioniem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no 2018. gada 29. oktobra līdz

11. novembrim (2018. gada 23. novembra dati). PVO GISRS laboratorijās izmeklēti vairāk kā 116 728 paraugi, no tiem 5 534 bija pozitīvi uz gripas vīrusiem, no kuriem 4 894 (88,4%) noteikti *A tipa* un 640 (11,6%) *B tipa* gripas vīrusi. No *A tipa* gripas vīrusiem 2 695 (85,0%) bija tipēti kā *A/H1N1pdm09* un 475 (15,0%) kā *A/H3N2*. No raksturotajiem *B tipa* gripas vīrusiem 53 (43,1%) piederēja *B-Yamagata* līnijai un 70 (56,9%) *B-Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2018.–2019. gada sezonā Ziemeļu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2018_19_north/en/

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā ir iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-līdzīgs*
- *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016 (H3N2)-līdzīgs**
- *B/Colorado/06/2017- līdzīgs (B-Victoria/2/87 līnija)**

Četru-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē papildu trīs minētajiem komponentiem kā ceturtais ir iekļauts *B tipa* gripas vīrusu antigēns no *B/Yamagata* līnijas:

- *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs (B/Yamagata/16/88 līnija)*

* 2018.–2019. gada sezonas gripas vakcīnas sastāvā divi komponenti ir atšķirīgi no 2017.–2018. gada sezonas vakcīnas komponentiem;

A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016(H3N2)-līdzīgu* vīrusu, savukārt

B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *B/Colorado/06/2017-līdzīgu* vīrusu (*B/Victoria/2/87 līnija*).

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_south/en/

Trīs-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē PVO rekomendē iekļaut šādu vīrusu antigēnus:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-līdzīgs*
- *A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)-līdzīgs;*
- *B/Colorado/06/2017-līdzīgs (B/Victoria/2/87 līnija)*

Četru-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē papildu trīs minētajiem kā ceturto komponentu PVO rekomendē iekļaut *B tipa* gripas vīrusu antigēnu:

- *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs (B/Yamagata/16/88 līnija)*

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Oksana Martiņuka, piedaloties epidemioloģei Rainai Nikiforovai.

2018.–2019. gada AA EI un gripas monitoringa 2018. gada 48. nedēļā datus sniedza:

- 66 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits bija 107351 – 5,5% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
- 11 stacionārās ārstniecības iestādes
- 39 vispārējās izglītības iestādes
- 36 pirmsskolas izglītības iestādes

Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.